

7/6402
6K-160

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİDİR

Sayı : 30824082/610- 58 08
Konu : İzmir Milletvekili
Tacettin BAYIR'ın
Yazılı Soru Önergesi

11/10/2016
11 Ekim 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22/06/2016 tarihli ve 43452547-120.07-42799 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Tacettin BAYIR'ın, Karaburun yarımadasıyla ilgili verilen ÇED kararı hakkında, Bakanlığımıza yönelmiş olduğu 7/6402 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 3 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN TACETTİN BAYIR'IN
TBMM 7/6402 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Karaburun Yarımadası, 1. derece doğal SİT alanlarıyla Türkiye'nin 305 Önemli Doğa Alanı'ndan biridir. Zengin ekosistemiyle önemli bir biyolojik çeşitliliğe sahiptir. Yarımada, uluslararası sınıflandırmalarda nesli tükenmekte olan kategorisinde yer alan türler de dahil olmak üzere nadir bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Karaburun yarımadasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının verdiği ÇED kararlarıyla, enerji ve tabii kaynaklar bakanlığının ve EPDK'nın üretim lisansı uygulamalarıyla dünya mirasları ve ülke değerleri yok edilerek insanlık suçu işlenmektedir. T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ÇED süreçlerin de Halkın ve yerel paydaşların görüşlerini yok saymaktadır. 14/07/2015 tarihinde Yaylaköy'de Bakanlık ve firma temsilcilerinin köylülerle yapacağı duyurulan "Halkın Katılımı Toplantısı"na Karaburunluların itirazı ve güçlü protestoları damga vurmuştur. İzmir milletvekilleri, belediye başkanları, Karaburun kent konseyi temsilcileri ve yöre halkının katılımıyla toplantı yaptırılmamış ve ilgililerce tutanaklar da imzalanmıştır.

ÇED Raporlarında halkın protestolarla katılmadığı "Halkın Katılımı" toplantılarına halk katılmış gibi yer verilmektedir. Bu toplantılarda halkın tutanaklara şerh koymalarına bakanlık yetkilileri tarafından izin verilmemektedir. Halk kendi katılmama tutanağını imzalamakta ve Bakanlığa göndermektedir. Gönderilen bu tutanakların, bilimsel raporlarla desteklenen itiraz gerekçe yazılarının hiçbirisi ÇED raporlarına yansıtılmamaktadır.

1) ÇED Yönetmeliğinde tanımlanan "Halkın Katılımı" bir prosedürü tamamlamanın dışında ne anlama gelmektedir? Yasal olarak ÇED raporlarında bulunması gereken "Çevresel Etki Değerlendirmesi Genel Formatı- Bölüm IV: Halkın Katılımı" bölümünün Rapordan tümüyle çıkarılıyor mu? Halkın görüşlerinin tamamen silindiği raporlar nihai olarak mı kabul ediliyor?

2) ÇED Değerlendirmesinin amacı bir firmanın yatırımına izin vermek için midir? Yoksa, yatırımın çevre ve sosyal yaşam üzerindeki toplam ve çarpan etkisinin değerlendirilerek, doğanın ve yerel halkın korunmasını sağlamak için midir? Danışmanlık firmalarının ÇED Yönetmeliği çerçevesindeki yetki belgelerinin geçerliliğinin yasal statüsü nedir? Karaburun Yarımadası yaşayanlarının, Kent Konseyi aracılığıyla Bakanlığa ilettiği, "karasal alanı ve denizlerinin, sahip olduğu zengin ve nadir biyoçeşitlilik ve henüz kirletilmemiş olmak özelliğinden dolayı ayrı öneme sahip olduğu dikkate alınarak, projelerin Karaburun Yarımadası'nın bütünü üstündeki toplam ve çarpan çevresel ve sosyal etkilerin dikkate alınması, kümülatif etki değerlendirmesinin genel standart ve uygulamaların dışında değişik disiplinlerden bilim insanlarıncı bağımsız bir değerlendirmeye yapılması talebine bugüne kadar neden yanıt verilmemiştir?

3) Karaburun Yarımadasında ÇED başvurusu Bakanlığınızca uygun görülmemiş tek bir yatırım var mıdır? T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, firmaların ÇED süreçlerini onaylama mercii midir? Yoksa çevreyi ve sosyal yaşamı koruma sorumluluğu da var mıdır?

4) T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün Ağustos 2013 yılında hazırladığı İzmir " Karaburun Yarımadası" Öneri Özel Çevre Koruma Bölgesi İnceleme ve İlan Gerekçe Raporuyla söz konusu alanın "Özel Çevre Koruma Bölgesi" ilan edilmesine yönelik ilgili Bakanlık ve kamu kurumlarından görüşler alınmıştır. 5 Bakanlık ve 5 Kamu Kurumunun "Özel Çevre Koruma Bölgesi" ilan edilmesine yönelik olumlu görüş bildirdiği yalnızca T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın olumsuz görüş verdiği rapor, Bakanlar Kuruluna sunulmayı beklemektedir. Karaburun Yarımadası için hayati önem taşıyan bu karar bakanlar kuruluna ne zaman sunulacaktır? Bakanlık olarak bu konuda bir girişimde bulunmayı düşünmüyor musunuz?

5) Karaburun'la ilgili Bakanlığınıza bağı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, tüm karasal alanı ve çok önemli bir denizel alanının özel çevre koruma alanı ilan edilmesi için bakanlar kuruluna sunulmak üzere Ağustos 2013 tarihinde teklif raporu hazırlamıştır. Karaburun Yarımadasında, aynı Bakanlık hangi ilke ve kuraldan yola çıkarak, yarımadaanın % 61'ini tek bir firmanın RES projesine ÇED uygunluğu verebiliyor? Ve yarımadaanın karasal ve denizel alanlarını parsel parsel firmalara tahsis edebiliyor? Bu uygulama bakanlığınız teşkilatının uyumlu çalışmadığının bir göstergesi değil midir?

6) Halkın geçim kaynaklarının (yerel balıkçılık, zeytin, mandalina, nergis, enginar üreticiliği, keçi yetiştiriciliği doğayla barışık turizmcilik), nadir flora ve fauna varlığının yok edilmesinin bedeli hesaplanabilmiş midir? Böyle bir hesap kimler için kimin yetkisindedir?

7) Türkiye'nin, uluslararası anlaşmalarla da korumayı taahhüt ettiği Akdeniz fokları, deniz çayırının, nadir kuş varlığının ve doğal bitki örtüsünün yok edilmesinin, Bu insafsızca verilen ÇED kararlarıyla yok edilmesinin sorumluluğu kimindir?

8) ÇED raporlarında makilik olarak tanımlanan, ancak çok sayıda endemik ve uluslararası ticareti yasaklanmış olan türü kapsayan değerli bitki örtüsü (15'i endemik, 4'ü nadir, 5'i nesli tehlikede olmak üzere 384 tür bitki) yarımadaanın bitki varlığı zenginliğidir. Makilerin yok olmasıyla ortaya çıkan bitki örtüsü çölleşmenin habercisi olan friganadır. Engebeli doğal yapıya sahip Yarımadaada, bu kadar geniş alanlarda bitki örtüsünün sıyrılması erozyon riskini de önemli ölçüde artırmayacak mıdır?

9) EPDK'nın RES Projeleri için verdiği üretim lisanları 49 yıllıktır. RES'lerin ve balık çiftliklerinin ekonomik ömrü ise 20-25 yıl olarak bilinmektedir. Kendi doğal değerleriyle, kadim kültürü ve özgün tarımsal ürünleriyle, kırsal/ekoturizm potansiyeliyle Karaburun önemli bir ekonomik değere de sahiptir. Yerel kırsal kalkınma potansiyeli yok edilerek, salt firma çıkarları doğrultusunda verilen izinler devletin görevlerini tartışmalı hale getirmez mi ?

CEVAPLAR:

1- Halkın Katılımı Toplantısı ÇED Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi gereğince düzenlenmekte olup, projenin gerçekleştirileceği yörede yayınlanan yerel ve yaygın süreli yayınlar olarak tanımlanan bir gazetede toplantı tarihinden en az on (10) takvim günü önce duyurularak, toplantı yapılacağı ilan edilir. Bu toplantıların amacı; yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerileri almaktır.

2- Çevresel Etki Değerlendirmesinin amacı; gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesi, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi yada çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin araştırılması ve tespit edilmesidir. Bu kapsamda, Karaburun Yarımadasında planlanan rüzgâr enerji santrali projelerinin ÇED Raporu hazırlanırken bu amaca uygun hareket edilmiştir. Bakanlığınıza yapılan rüzgar enerji santrali projelerinin ÇED başvurularının değerlendirilmesi neticesinde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri de dikkate alınarak, planlanan rüzgar enerji santrali projelerinin çevreye olabilecek etkilerini tespit etmek ve alınacak önlemleri belirlemek amacıyla, ilgili kamu kurum/kuruluş temsilcileri ve Bakanlığımız yetkililerinden bir inceleme değerlendirme komisyonu oluşturulmaktadır.

Komisyon tarafından; bölgenin mevcut çevresel özelliklerinin yanı sıra ekonomik ve sosyal özelliklerini de (çevre ve insan sağlığı, projenin hava kalitesine etkisi, bölgedeki tarım ve hayvancılık faaliyetleri, santral alanındaki biyoçeşitlilik, mevcut ve planlanan geçim kaynakları ve projenin bunlara etkileri vb. hususlar) dikkate alınarak, ÇED süreci içerisinde ayrıntılı inceleme yapılmaktadır.

Bu kapsamda; hava kalitesine yönelik kümülatif değerlendirmeye ilişkin olarak, Bakanlığımızca ilgili mevzuat kapsamında gerekli işlem yapılmakta olup, biyoçeşitlilik için de Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görüşleri dikkate alınmaktadır. Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum ve kuruluşlarda aranacak şartları, Komisyonunun oluşumu, çalışma usul ve esasları, başvuruların değerlendirilmesi, yeterlik belgesinin verilmesi, vize edilmesi, iptali ve yeterlik belgesi verilen kurum/kuruluşların (danışmanlık firmalarının statüsü ve görevleri) denetlenmesi ile ilgili hususlar Yeterlik Belgesi Tebliği kapsamında değerlendirilmektedir.

3- Gerek mevzuat, gerekse bilimsel ve teknik gerekçelerle iptal/iade edilen projelere ilişkin bilgiler; Bakanlığımızın web sayfasında yayınlanmakta olup, <http://www.csb.gov.tr/gm/ced/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=1787> adresinden ulaşılabilir.

4,5- Karaburun Yarımadasının “Özel Çevre Koruma Bölgesi” ilan edilmesine ilişkin hazırlanan dosya, Bakanlar Kurulu Kararı alınmak üzere işleme alınmıştır.

6,7,8,9- Bakanlığımıza yapılan başvuruların değerlendirilmesi sürecinde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri de dikkate alınarak, planlanan projenin çevreye olabilecek etkilerini tespit etmek ve alınacak önlemleri belirlemek amacıyla, ilgili kamu kurum/kuruluş temsilcilerinin de yer aldığı inceleme değerlendirme komisyonu oluşturulmaktadır. Tüm çevresel etkiler ÇED sürecinde değerlendirilmekte olup, biyoçeşitlilikle ilgilide Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görüşü alınmaktadır.

